

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Tompá Mihály-utca 10. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás. Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.</p>	<p>Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN. Kiadó laptulajdonos: ID. RÁBELY MIKLÓS.</p>	<p>Az előfizetés díja: Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona. Várm. körjegyzőknek és tanítóknak egy évre 6 korona. Egyes szám ára: 20 fillér. A hirdetés díja: Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 12 fillér. Nyilttér sora 40 fillér.</p>
---	---	---

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni szíveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Árviz-duzzasztó gát.

Lapunk múlt számában megemlékeztünk az augusztus 15-iki Rima áradásról, amely városunk mélyebb részeit és környékét váratlanul és szokatlanul erős mértékben elárasztotta és még harmadnapon is ott volt egyes utcákon, a réteken, földeken. Egyszersmind irtunk arról a szerencsétlenségről is, hogy a Rimaszombat—poltári új vasut töltését a Csík-tó mellett alámosta az áradat és az ottlevő hid a mentési munkálatok közben leszakadt és több emberáldozatot is követelt.

Az árviz idején tett szomorú tapasztalatok most aktuálisak tették az új vasuti töltés kérdését, mert világosan kiderült, hogy az új vasuti töltés úgy amint van, elhibázott dolog és mintha egyenesen arra a célra készítették volna, hogy árviz-duzzasztó gát gyanánt szolgáljon Rimaszombat városának a Rima kiáradása idején.

A múlt évtized leforgása alatt száraz esztendő uralkodtak, vizeink kiapadtak, maga a Rima is igen gyakran minimális vízállást mutatott, sőt egy igen száraz esztendő nyarán egy méter széles árokká keskenyedett a medre; áradását már régen nem láttuk. Így azután egészen elfeledkeztünk arról, hogy mi is lesz egyszer, ha a Rima vize nagyon megdagad?

Megtervezték nyugodtan az új vasutat, nem hallgattak azokra, akik egyideig a Rima mentén szerették volna vezetni, hogy több községet is érintsen és hogy a réteken át a Rima irányára keresztben nyuló magas töltésével árviz idején el ne zárja a víz útját és duzzasztóul ne szolgáljon.

De még ilyen irány mellett is lehetett volna azt a töltést és a hidakat úgy készíteni, hogy áradás idején ne nagyon növeljék a veszedelmet és magára a töltésre és a hidakra se szolgáljon állandó

veszedelem gyanánt a vasuti töltéstől hatalmasan föltartott és megduzzasztott áradat. Lehetett volna így készíteni a töltést, ha figyelembe vették volna azt, hogy a száraz esztendők elmúlásával a Rima gyakori áradásai várhatóak. Ha ezt figyelembe veszik, bizonyára szélesebb hidat készítenek a Rima medrén és nem elégszenek meg a réten az egyetlen Csík-tó mélyedés áthidalásával, hanem a Rimán innen legalább egy — a Rimán túl még vagy két más hidat készítenek és medreket hagynak a földuzzadó áradat lefolyására.

Az árviz — még szerencse a szerencsétlenségben — hasálat előtt megmutatta az új töltés hibáit és mintegy ujjal mutatott rá, hogy miképen lehet az elkövetett hibákat helyrehozni?

A mi Rimánk, ha odafenn a hegyekben felhőszakadás van vagy ha nagyon gyors a hóolvadás, rendszeren meg szokott dagadni. De a Rima mellett a rétségeket úgy hagyták meg, hogy az áradat természetes szabályozói és levezetői legyenek. Így Rimaszombat városára nem egyenesen a Rima medréről szokott a víz kiáradni, hanem fönt Cserencsény alatt lép ki medréről az ár a rétekre és azokat elárasztva, lejön a Sodoma-tó medrére. Ennek a tónak a medre aztán vagy kibírja az áradatot vagy nem. Ha nem bírja, onnan lép ki a víz és emelkedik az Ujváros alsóbb utcáira, a Nagyhid-utcára, Sodoma-utcára, a káposztaföldekre, kertekre, a Tamásfalvi-utra és a Losonci-utca alsó részeire. Most áztudt a víz a Mező-utcán is s a Sereget csak a hirtelen emelt gát mentette meg a rombadőléstől. Elárasztotta azután a Rima a túlsó réteket a Csík-tó felé, de csak egy kis utat találván az áradat levezetésére, mód nélkül földuzzadt és elöntötte a vásártér felét, amit régebben nem volt alkalmunk látni és nem húzódott le az áradat másnapra, mint szokott, hanem 4 napig is megülte az utcákat,

földeket és a vásártér. Pedig úgy hiszünk, hogy ez még csak a kezdet, ha nem segítenek a bajon, lesz még nagyobb árviz is Rimaszombat városában — főleg az árviz-duzzasztó új vasuti töltés miatt. Az esős, nedves esztendők még nem értek véget s az ország más részeiben is megisméltődtek az egyszer megkezdődött áradások.

Ne csináljunk rekriminációkat a múltért! A hiba megtörtént, azon segíteni kell, hogy a jövőben hasonló vagy még nagyobb veszedelem ne érje városunkat és ne veszélyeztesse az új vasutvonal utasait sem az előrelátható veszedelem. Mert gondoljuk el, mi történt volna, ha ott már forgalom van és forgalom idején szakad bele az áradatba a hid és a rajta átmenő, utasokkal telt vonat?!

Vessünk számot lelkiismeretünkkel: elbirna-e a mulasztásokért annyi szemrehányást?

Mi a magunk részéről igyekeztünk megtenni kötelességünket, rámutattunk a bajokra, veszélyekre és azoknak okaira. Fölvituk rá a közönség figyelmét és ezennel fölhívjuk a hatóságokat is: ne engedjék, hogy járatlanság vagy mulasztás folytán Rimaszombat városát a növekedő árvizek veszedelmének martalékul dobják. Fölvívjuk, hogy segítsenek a bajon, míg lehet, mert a mostani állapot arra jó, hogy a városnak árviz-duzzasztó gátja legyen.

Rámutatunk, hogy a bajon lehet segíteni, ha a Rimán innen a vásártér mellett legalább egy hid készül árviz-levezető mederrel: a Rimán túl pedig a Csík-tó hidján kívül még legalább két nagynyilású hid készül levezető mederrel az áradó vizek részére s a hidak mellett a töltést jól megerősítik.

Ebben az esetben elviselhetőnek látszik az új vasuti töltés hibás iránya; máskülömben csak árviz-duzzasztó gát a helyes neve. ○

FEGYVERGYÁRI KERÉKPÁROK

a létező legjobb kerékpárok; bizonyítja az, hogy az Osztrák-Magyar hadsereg is csupán ezen kerékpárokat használja.

Kapható kizárólag **Valaszky Rezső**, óras- és ékszerésznél RIMASZOMBATBAN.

RÉGI KERÉKPÁROK BECSERÉLTETNEK!

RÉGI KERÉKPÁROK BECSERÉLTETNEK!

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselőtestülete f. hó 19-én dr. Kovács László polgármester elnöklésével közgyűlést tartott, melyen a tisztviselőkön kívül megjelentek: *Abonyi Pál, Baksay József, Bodor István, Benyo Béla, Boczkó Dániel, Czinke István, Cseh János, Fábry Zoltán, Grosinger Miksa, Jaczko Pál, dr. Kármán Aladár, Koreny Pál, Lengyel Pál, id. Rábely Miklós, Rónay Gyula, Szabó József m., Szabó József k., Süteő István, Samarjay János, Varga István, dr. Weinberger Rezső és Zachar Gusztáv.*

Elnöklő polgármester kegyeletes szavakkal emlékezett meg a közgyűlés megnyitása után a képviselőtestület buzgó, puritán jellemű s a közügyekért ma mind melegen lelkesedő *Soós Ferencz* képviselőtestületi tag július 7-én bekövetkezett elhunytáról; s érdemei között különösen kiemelte azt, hogy a számvizsgáló bizottságnak éveken át fáradhatlan és pontos tagja volt. Emlékét a közgyűlés jegyzőkönyvébe iktatja s részvétiratot intéz az elhunyt leányához.

Örömmel jelenti ezután polgármester, hogy városunk kiváló szülöttének báró *Hazai Samu* altábornagy, honvédelmi miniszternek őfelsége az I. oszt. vaskoronarendet díjtalanul adományozta. A közgyűlés a minisztert táviratilag üdvözöli a magas királyi kitüntetés alkalmából s a táviratot nyomban el is küldték.

A városi víz- és csatornamű szabályrendeletet a belügyminiszter némi jelentéktelen módosítással jóváhagyta s azok életbeléptetését 1913. aug. 24-ikére határozták el akként, hogy a vízdíjat folyó évi január hó 1-étől kezdve szedik. A intézkedésekkel a tanács megbízott.

A puszták és kültek építésére vonatkozó jóváhagyott szabályrendelet szeptember hó 1-én lép életbe a tanács javaslata értelmében.

Ezután következett a Bernstein, Káldor és Becsey cégnek válasza a város azon felszólítására, hogy a vízvezetési és csatornázási hálózatot adja át, illetve, hogy annak felülvizsgálata sürgősen ejtessék meg. A vállalkozó cég sok mindent hoz fel a maga álláspontjának védelmére, többek közt a talaj- és turási viszonyok nem megfelelő voltát, a csatornatisztítás akadályait, a Rimaparton a talajviznek a hálózatba való beömlését, melynek megakadályozá-

sára ők annak idején a beton aláépítést javasolták, de az ellenőrző műszaki szakértő ezt takarékoság szempontjából ellenezte, mert ez 50—60000 koronába került volna stb. stb. Tiltakozik a cég az ellen, hogy olyan hiányokért, melyek nem az ő mulasztásukból származnak, ők vonassanak felelősségre s ezek az ő terükre más céggel hozassanak rendbe. Külön díjazásért vállalkoznak is a hálózat rendbehozatalára s különösen a Rimaparton beton aláépítéssel a hálózat megjavítására. — A közgyűlés a tanács javaslatára a kifogások figyelmen kívül hagyása és a javítási költségek megtérítésére vonatkozó rész elutasítása mellett jóváhagyó tudomásul veszi a polgármester azon intézkedését, hogy a hálózat felülvizsgálata *Kajlinger Mihály* országosan ismert szaktekintélyt kérte fel, ki a vizsgálatot a héten megejtí. — A további intézkedésekben pedig a város minden szerződésileg biztosított és törvényben gyökerező jogát fentartja.

A közgyűlés elhatározta névszerinti szavazással, hogy eladja dr. Fernet Gyulának a város tulajdonát képező s a tisztviselő-telep mellett levő 164 □-öl területet 1312 koronáért.

Az iparos tanoncz-iskola 1912—13. tanévi számadására és 1913—14. tanévre vonatkozó költségelirányzatára, továbbá az állami elemi finiskola 1913—14. évi költségelirányzatára és az óvodai failletmények rendezésére vonatkozó tanévi javaslatot jóváhagyólag tudomásul vette.

Nagyobb fontosságú volt az alispán rendelete a város köztisztaságára vonatkozólag, melyben hivatkozással az utcák és terek tisztaságának elhanyagolásáról szóló, lépten-nyomon felhangzó indokolt panaszokra, az alispán-sürgős intézkedésre hívja fel a város vezetését s különösen a rendőrséget utasítani rendeli a sok fü, szemét, állati és növényi hulladékok eltakarítására, a hulladékok utcára kiöntésének szigorú ellenőrzésére és megakadályozására stb. stb. A polgármester terjedelmes előterjesztést adott be s ezt a közgyűlés helyesléssel fogadta. Ebben a városi mérnököt felhívja a gáztól, fűtől és szeméttől elrejtett utcák és csurgók sürgős kitakarítására. — A rendőrség feladatává teszi a büzös vízállások kitisztítását, az utcák seprését, öntöztetését és fertőtlenítését, hetenként egyszer a rendőrkapitánynak a

városi tisztviselővel együtt vizsgálatot kell tartania a köztisztaság és a kolera terjedésének megállítására kiadott rendelet betartásának ellenőrzése érdekében. Hulladékot, szemetet az utcára vagy vízpartra, vízbe dobni szigorúan tilos. Fegyelmi felelősség mellett utasítja a polgármester és a közgyűlés az érdekelt tisztviselőket a rendelet szigorú és pontos betartására.

Végül néhány illetőségi ügyet intézett el a közgyűlés.

Széljegyzetek.

Mi lesz velünk?

Mintha átok ülne rajtunk. Megnehezedett az idők járása fölöttünk és a csapások betetőzéseken immár nem csak a mások veszedelmén sírhatunk, hanem a magunkén is.

Mi lesz velünk? Csak egy pillantást vessünk vigasztalan helyzetünkre, megértjük rögtön ennek a kérdésnek a fájdalmas jogosultságát. Ugy mondják, úgy hiszik, hogy elmúlt a fejünk fölül a háború veszedelme. A tartalékosokat hazabocsátják, a tömérdek katonát visszarendelik Boszniából (ott most a legnagyobb hadvezér, a kolera az ur) és mindentelég nagy a hálaitenkedés, hogy egy véres és következményeiben beláthatatlan háborútól megszabadult az ország. Így egyszerűen tudomásul véve a tényt, örvendetesnek is látszik mindaddig, amíg hozzá nem tesszük, hogy ez a hajszálon áttáncoltatott béke az országnak közel 1000,000,000, mondd: egyezermillió koronájába került! Hogyan, — kérdezzük — hát lehetséges-e az, hogy most, mikor egyetlen ágyut el nem sütöttek, egyetlen kardot ki nem huztak, mégis elköltötték ezt a tenger pénzt? Mire kellett, miért kellett hát ez az áldozat, mikor nem kaptunk érte mást, mint hogy hosszú hónapokra elvonták a kenyérkereső családapát a munkájától és éhínségbe taszítottak egy egész néptömeget; mikor nem kaptunk érte mást, mint hogy a katonasorban levő legények közül, akikre még a családalapítás, az egész élet vár, megint elszakosodott egy néhány ezer, mint az okkupáció alatt, amikor nem a felkelők golyói, hanem a pálinka tett legnagyobb és legtávolabbi kiható pusztítást a katonák

TÁRCZA.

Lantos diák levele.

Szálljon e levéllel
Költöző fecskével
Tehozzád a szívem.
Mondja el szép halkkal,
Muzsikás szavakkal
Neked a beszédem,
Hogy nappal és éjjel
Bizó reménységgel
Rádgondolok hiven.

— Mióta bujdosom
Uttalan utakon
Jaj, szomorú vagyok,
Elhagyott a kedvem,
Nótás víg szerelmem
Mert bánatom nagyok
Elkopott a mente
Lantom összetörve
Nehéz sorsra jutok!

— Így már keresztmet
Szomorú lelkemet
Vihar szele hányat
Utól is ér a gond,
Minden tervet megbont
S eltemet a bánat,
Messze idegenben
Egyre sír a lelkem
Utánad . . . utánad . . .

Aramis.

Üzenet.

Alkonyodó órán, mikor árnyak szállnak,
Várok egy édes-bús, szerelmes levélre.
Amit úgy olvassak könyvel, sóhajással,
Halk erdőzúgásban, elvonulva félre.

Alkonyodó órán csendesen figyelem
Madár repülését, falevél zúgását,

Zúgó falevélben, repülő madárban
Sejtem, hiszem, várom a keze írását.

Alkonyodó órán, mikor árnyak szállnak
Milyen jó is volna leborulni sírva,
A tiprott avarba halk, mély zokogással
Belesugni sokszor: csak írna . . . csak írna . . .

Aramis.

Fürdői levél.

Iglófüred, 1913. aug. hó.

Kedves jó Batyjak!

Nyarálni? . . . fürdőzni?! . . . nagyon könnyű olyan helyen, a hol a forró nyári nap perzselő heve ontja éltető sugarait a vidám zöld fenyvesi vidékre, de tessék ennek a közgazdaságilag és politikailag egyiránt szerencsétlen országnak bármely fürdőhelyén megpróbálni a vidám nyaralást most, mikor a kérélnhetlen végzet sújtó keze teljesen kilopta a kánikulás nyarat ebből a szerencsétlen 1913-ik esztendőből. Mikor a drága pénznel ma, csak a fürdőzés és a nyaralás drágább! . . . különösen ha nem veheti hasznát sem a pihenést és szórakozást kereső agyoncsigázott magamfajta egyszerű ember, sem pedig a drága egészség után sóvárgó beteg.

Tessék megpróbálni manapság a nyaralást például: Iglófüreden, ahová mióta betettük lábunkat, nap-nap mellett szakad a zuhogó eső, . . . ahol „még a nap sem süt úgy, mint máshol, bágyadtabb sugára, mintha szánakozva tekintene e szép pátriára.” . . . Most mutasson nekem, ennek a nagyon porosnak tartott fürdőhelyen, valaki csak egy porszemét is, . . . annak a fürdő igazgatóság nyomban száz aranyat olvas a markába.

Igen, igen! . . . so se méltóztassanak rajtunk, szegény jégvert és árvizkárosult nyaralókon olyan kárörvendve kacagni, mikor úgy is elég fájó szemrehányást kapunk a meglaposodott bugyellárisunktól, egyre ezt suttogván fülünkbe:

„Bolondgombát ettetek-e?” . . . hogy ilyen esős, pocsétás időben hasztalanul apasztjátok amugy is sovány rekeszeimnek szegényes tartalmát?!

De hát tehetünk-e mi róla? hogy pihenni, nyaralni kergetett bennünket a hivatalos és a közmunkában való kimerültség?! . . . a testi és szellemi fáradtság, . . . neurasthénia, podagra, hisztéria és még Isten tudja mi minden nyavalya? . . . no! meg a nagyhatalmi pressió . . . s a megvesztegetett intrikus orvosi tanács s több é fajta csodabogár! . . . Szóval mindezeknek rákényszerítő hatása alatt s egy szép fülbemászó szentimentális nótácskának az inspirálására végérvényesen elhatároztam, hogy:

Elmegyek . . . elmegyek én messzire! . . .
Nem leszek senkinek a terhére.
Nem sírok! . . . nem írok, . . . de nem is üzenek . . .
Lesz még nyár! . . . lesz még ősz, . . . de én már nem leszek!

Mert tudjátok meg kedves jó Batyjak! . . . hogy azzal a határozott szándékkal jöttem el most hazulról ilyen „messzire”, . . . hogy itt majd teljesen átadom magamat a boldog semmivetésnek, . . . az áldott pihenésnek. És nem írok innen senkinek egy fikarcnyit sem! . . . Nem dolgozom semmiféle pénzért még a Herkó-páternek sem! . . .

És ime? . . . az egész magyar nemzetre nézve ez az átkos, lucskos, csatakos és iszapos időjárás nem kihozott a sodromból? . . . nem eltérített szigorú elhatározásomtól? . . .

Jól van no! . . . ha már csakugyan megtörtént velem ez a szégyenletes dolog, hát most már csak azért is a terhetekre leszek kedves jó Batyjak! . . . (máskülönben megölne itt az unalom). Tehát sírok is! . . . írok is! . . . s még tán üzenek is! . . . (de azt a saftos üzenetet nem igen fogja megköszönni az a nagyhatalom, akinek szólaní fog), mert hát ebben a csudar időjárásban kitör a bus magyarból az elfojtott világfájdalom! . . .

Bizony, bizony mélységes honfui bánatba

között. Ugy mondják, hogy ez a mozgósítás egy vértelen háboru volt. Még egy ilyen vértelen háboru és elvérzünk bele!

A háboru tönkretette a kereskedelmünket, a katasztrofális időjárás a gazdaságunkat.

Számbevehető exportpiacunk csak egy van: a Balkán. Kereskedelmünk fő útőerei erre nyulnak ki és ennek a piacnak megtartása ránk nézve létezésünk, mert a néhány éves új vámtörvény szinte lehetetlenné teszi a nyers-terményeink és ipari cikkeink nyugatra szállítását száraz uton, tengerünk pedig nincs. A Balkánállamok közül pedig mindeddig Bulgária volt az, amelyik a legnagyobb tömeget fogyasztotta különösen ipari produktumainkból. Eddig így volt. De most? Bulgária oly súlyos veszteségeket szenvedett két háborujában, hogy egy néhány esztendőn keresztül nem is gondolhat vásárlásokra, hanem örül, ha a moratorium megszüntével még a háboru előtől függőben maradt pénzügyeit és tartozásait rendezheti. Az azután következő esztendőben pedig az államkincstár jövedelmét megkapják Krupp és Schneider ágyugyáros urak, meg a creusot-i pánczélemezőgyár, előkészületül az eljövendő új háborura; a magyar piacnak pedig megint felkophat az álla, legfeljebb Weiss Manfréd csepeli tölténgyára kap megrendelést vagy kétfélmillió töltényre, mint a mostani háboru előtt.

Igy Bulgáriával. A többi kis csip-csup balkáni országcskáknak sokkal inkább megnőtt a nemzeti önérzetük, mintsem hogy elismernék rázorultságukat a magyar piacra. Szerbia a legkisebb surlódásra is bojkottot kiabál, Nikita pedig kész akár hadat is üzenni. Miért ne, hiszen háborura játszott Törökországgal is és a nagy hausse a priváthasznon kívül harmincz milliót hozott a konyhára!

Mindent összevetve, ipari piacunk tönkrement, egész iparunkat súlyos csapás érte és a kereskedővilágban még soká fog meg-megujuló döbbenetet kelteni egy-egy szilárdnak hitt nagy üzégnek a váratlan és menthetetlen bukása.

A gazdasági csapás, ha lehet, még súlyosabb. Ellenségünk lett a víz és hogy mit képes művelni, ha egyszer mint ellenség tör reánk, arról Rimaszombat lakóinak minden írásnál ékebben beszélnek az elöntött rétek, a beiszapolt utcák, az összedőlt házak és a holtak, — ma még azt sem tudjuk hányan.

merülve siratom pusztuló hazámat! . . . s hazám számos vidékein mindegyre sűrűbben jelentkező vizáradásaink piszkos fertőjében fuldokló nemzetemet! . . . a jó magyar népet! . . . De legjobban siratom az adósságomat, melybe az ideiglenes fürdőzések által vertem magamat.

Az elemi csapások és a hiu emberi elvakultság pusztításainak szomorú jegyében sajnos, már harmadik hete, hogy telve nyaralunk, melynek majdnem minden egyes napja fuldokló zokogástól hangzik széles e magyar hazában. Az árvíz mindenfelé „zugva, bögve törte át a gátot s piszkos hullámaival elakarta nyelni a világot!” . . . mintha egy második apocalypsés zudult volna reánk leigázott s agyongyötört szegény martirnépre.

Itt a magas hegyek között, ahol máskor elül és pihenésretér a fenyves sűrűjében a zizegő szellő, . . . most mint vesztett szélvész űzi, kergeti a terhes fellegeteket . . . s odafenn a szédítő magasban megindul az elemek vad táncza, csattogó csatája, melynek sűrű villanásai és a hegyek által többszörösen visszavert rémséges dörgéseitől visszhangoznak a völgyek és hegyek! . . . a magába szállt ember pedig remegve egy sarokba kuporog. S a haragos égből ömlik, . . . zuhog a nagy zápor! . . . áldás helyett átok! . . . s mindenünnen szennyes áradatok hömpölyögnek alá a völgyekből az aranykalással ékes róna táj felé, hogy rombolva, pusztítva magával ragadjon mindent, a mi csak utjába akad.

A kétségbeesett nép pedig összetákolta tuta-jokon viaskodik a feltartóztatlanul rohanó vízzel, melynek szennyes áradata rombadönt házakat, magával ragad mindent s beletemetkezik sok emberi élet, állat, illatos széna, a gazdag buza termés és sok más érték, vagyon.

S mindegyre szakadó eső képében sűrűn hull az átok a haragos ég sötét felhőiből, intve, figyelmeztetve a szerencsétlen ország züllött lakosait, hogy javuljanak meg! . . . mert külön-

Minden termésbecslési kísérlet ebben az évben kész nevetség. Mikor az áprilisi nagy fagy rázudult az országra, azt mondták, hogy éhínség lesz, úgy tönkremegy minden. De jött a májusi eső és helyrehozta a kesergőket, mert igaz, hogy a fagy megritkította a vetéseket, de a ritkább vetésen viszont több mag termett és mivel a beérés idejében hűvös és borult idő járt, már-már abban kezdtek reménykedni, hogy a termés megüti az 1906. évi rekordtermést. Le-arattak, keresztekbe rakták a gabonát. És akkor jött az eső. Először arra gondoltak, hogy az eső kilugozza a szemeket és nagyot ront rajtuk. Azután azt gondolták, hogy még nem baj a kilugozás, csak ki ne csirázzon úgy fektében a szem. Végül már nem is gondoltak semmire, csak nézték, hogyan usztatja az özönné vált eső a keresztek és hogyan füstölnek a dohos-ságtól az asztagok. Most pedig, az utolsó, szebb napokon, mikor úgy szárítgatták szétterítve az életet, azon gondolkodtak, hogy mit is lehetne csinálni ezzel a gabonával, amelyiknek a szeme inkább kocsonya, mint mag.

Közben pedig megnő és eljön a folyó piszkos hullámaival, szétmossa és beiszapolja a kertet, feljön a házba, megrecsegteti a gerendákat, végig repezti a falat, oldalnyomja lassan, fel-düli és a zsupos háztetőt, mint a bánat és pusztulás hajóját lassu örvényléssel usztatja lefelé . . .

Mindenütt panasz, mindenütt sirás és a szerencsétlenek ajkán szünetlenül és vigasztalanul a nagy kérdés: mi lesz velünk? . . .

Értesítés. A rimaszombati állami elemi fiú- és leány-, valamint az ismétlő leányiskola növendékeinek beiratása az illető iskolák helyiségeiben szeptember hónap első hat napján d. e. 8 órától 11-ig, d. u. 2 órától 4-ig történik. Tisztelettel felkérjük a szülők s szülehelyetteseket ez időpontok figyelembe vételére.

Rimaszombat, 1913. augusztus 20.

Törköly József,
áll. el. fiúiskolai igazgató.

Matolesy Pál,
áll. el. leányiskolai igazgató.

*

ben az Uristen elpusztítja őket e föld színéről, mint hajdan Sodoma és Gomora városát.

De mi ez a vérszomjas emberi butaság és elvakultság rettenetes pusztításaihoz képest? . . . Hiszen szomszédságunkban, a Balkán népek véráztatott földjén, vizár helyett már feléve ember-vér tenger foly! . . . Az irtó háboru vérszomjas molochja még mindig nem elégelte meg vad pusztításait! S hazánkat? . . . a hős Bulgária pusztulása nyomán egy második „mohácsi-vész” végzetes veszedelme fenyegeti! . . .

S ugyan miért mind e csapás? . . .

Feleljen rá aki tud! . . . Én tudnék, de most azért sem felelek! . . . Hadd feleljen rá más! . . .

Hanem irni? . . . no! irni, irok egy keserves fürdői levelet; melyet ez a befagyott s agyonáztatott nyaralás préselt ki belőlem úgy a hogy! . . . mert tetszik tudni, a roszmáju emberből kitör ám az epe keserősége még igazi nyaraláskor is, nem pedig amilyet az idén keresztül szenvedtünk! . . .

No! de aztán a sok nyaralási kinszenvedés mellett kijut ám a káján élvezetekből is bőven! . . . nevezetesen: Iglófürdő borus és derős horizontján, a jó hűvös és esős időjárásban végig élvezhettük azt a nagy lelki-gyönyörűséget, hogy a fürdőzni akarás erős akarata hogyan mondott csütörtököt nap-nap mellett, minden lépten-nyomon? . . . Kéjelegve élveztem az erőnek-erejével fürdőzni óhajító női közönség savanyu, fanyar arcuzatán az elfojtott dühöt és az idegesen zsémbelődő kikeresedést amiatt, hogy drága pénzükért vagy dideregniök kell, vagy pedig nagy csufra téli ruhában (már aki hozott magával ilyet), meleg nagykendőkben és télibundákban vagyunk kénytelenek az idén fürdőzni, . . . s évődve nyaralni.

Szerencsére mi hoztunk magunkkal böles előrelátásból egy-egy téli ruhát, melyet aztán becsületesen úgy el is nyaralunk, hogy otthon akár a magunkkal hozott nyáriakban telelhetünk,

Értesítés.

A rimaszombati áll. *polgári leányiskolában* és az ezzel kapcsolatos női munkatanfolyamon a rendes tanulók szeptember hó 1., 2., 3. és 4-én d. e. 8—12-ig iratkozhatnak be. Szeptember 3-án d. u. 3 órától lesznek a javító- és tantárgykülömbözeti vizsgálatok.

A tanulók szülei vagy azok helyetteseivel jelenjenek meg a felvételre és iskolai, újraoltási meg születési anyakönyvi igazolványukat hozzák magukkal.

Akik testi hibájuk miatt a rajz, munka vagy testgyakorlás tanulása alól felmentetni óhajtják magukat, 1 koronás bélyeggel ellátott folyamodásukhoz hatósági orvosi bizonyítványt, akik pedig tandíjmentességben óhajtanak részesülni, legfeljebb két elégséget tartalmazó bizonyítványuk mellett szegénységi bizonyítványt is tartoznak mellékelni.

Évi tandíj 20 korona, beiratási díj 4 korona, tanszerilletmény 6 korona, kirándulási alapra 1 korona, összesen 31 korona.

A női munkatanfolyam tanulói szintén 31 koronát fizetnek.

A francia nyelvi tanfolyam csak abban az esetben nyílik meg, ha elég jelentkező lesz. Egész évi tanítási díj 20 korona.

Rimaszombat, 1913. augusztus 22.

Kárpáti Sándorné, polg. isk. igazgató.

Hirek és vegyesek.

A király születésnapját hagyományos kegyelettel ünnepelték meg városunkban. A középületekre kitűzték a nemzeti zászlót és délelőtt 9 órakor volt a kath. templomban ünnepi isteni tisztelet, amelyre a megyei és állami hatóságok testületileg kivonultak, ott volt a szabadkai méntelep legénysége is tisztjeivel. A nagymise után a himnusz éneklésével ért véget a templomi ünnep.

A miniszter köszönete. Báró Hazai Samu honvédelmi miniszter, kit az I. oszt. vas-koronarenddel történt kintüntetése alkalmából Rimaszombat város közönsége nevében a polgármester táviratilag üdvözölt, nyomban sürgöny útján köszönte meg a figyelmet ekként: „Nagyságos dr. Kovács László polgármester urnak. Rimaszombat város képviselőtestülete

vagy pedig egy újabb nyaralási költséggel kell áttelelnünk.

A divatosnál-divatosabb drága könnyű ruhák, ingerlően áttetsző csipkebluzok és csavart szok- ingek pedig izgató bűvös csábjaikkal, apró toilette-eszközök, hajsütő vasak, puderek és különböző arczkrémekkel telt tégelyek özöne, mind börtönbüntetésre vannak kárhóztatva és elzárva a nagy fene utazó bördöndök, ládák és fonott kosarak zárkáikban, . . . epekedve áhi-tozván divatsóvár duzzogó urnóikkal együtt egy piczinyke kis meleg napsugárért! . . . egy valóban meleg nyári napért. S ha aztán a széles időjárás, néha-néha úgy elvéve még is kivált egy-egy megbomlott s meleg napnak csufolt verőfényes nyári napot, . . . no! akkor lesz is itt lelkeim egyszeriben olyan nagy sürgős forgás, hogy még a magamfajta közönséges öreg ember is elámul-bámul bele! . . . Ilyenkor aztán oda odamondogatom a velem sétálgató partnereimnek: No! . . . ugy-e jó mondja a nóta, hogy lesz még nyár! . . . csak türelme-sen kell kivárni mindennek a végét! . . . Hogyne! . . . lesz még meleg ősz is! — vág közbe az egyik epés partnerem — csak kibírjuk pénzzel! . . .

Ha aztán egy ilyen ajándékképpen juttatott verőfényes meleg nap mámorában fürdőző közön-ségünknek a „Petőfi tér” széles korzóján tartott délelőtti vagy délutáni sétáján sütkérezünk, a nagy divatpompá- és rikitó színegyveleg láttára szinte önkénytelenül kiáltunk: Beh nagyot is fordult itt a világ! . . . Vagy talán a für-dőző közönség változott volna meg? . . . Egyik sem! . . . hanem csak az ellopott nyarunk ka-csintott vissza reánk egy röpke pillanatra. S nyomban a mai modern divatnak örült mámo-rát látjuk káprázó szemünk előtt elvonulni, mely az izléstelenebbnél izléstelenebb, megbotránkoz-tatóbb, czédább és tarkábbnál-tarkább, rikitóan színes drága öltözetek fitogtatásában igyekszik feltűnést kelteni. Az ugynevezett csavart divat,

nevében is kifejezésre jutott szerencsekívánatok legmelegebben köszönöm. Hazai."

Szent István ünnepét nemzeti kegyelettel ünnepelte városunk közönsége, a mint az illik is az apostol és az ország első szervezőjének ünnepén. A középületeket föllobogózták, az üzleteket zárva tartották. A kath. templomban nagyszabású ünnepi beszédet mondott *Bencsik* Sándor vallásnár, a zenés nagymisét infulával, pásztorbottal és nagy asszisztenciával *Széman* Endre prépost énekelte. Este a kath. kör helyiségében 100 terítékű közvacsorát tartottak, amelyen az első fogás után szólásra emelkedett *Bencsik* Sándor s szép, lelkes beszédben méltatta a nemzeti ünnep jelentőségét, utána *Széman* Endre prépost mondott köszönetet a szépen sikerült ünnep rendezőjének és üdvözölte a jelenvoltakat, akiknek nevében id. *Rábely* Miklós köszöntötte fel a köztisztelőnek és szeretetnek örvendő *Széman* Endre prépost-plebánost. Az izletes jó vacsorát *Gede* István vendéglős szolgáltatta.

Személyi hir. *Zehery* Lajos hódmezővásárhelyi hivatalvezető kir. járásbíró, dr. *Zehery* István kir. törvényszéki orvos testvérbátyja f. hó 17-én családjával rokonaihoz érkezett.

A helybeli izraelita hitközség előjárósága f. hó 19-ikén Dr. *Cziner* Miksa hitközségi elnök vezetésével ülést tartott, melyen elhatározták, hogy Rimakokova újjáépített zsidó templomának ünnepélyes felavatásán, melyet f. hó 26-ikán *Singer* Rezső kerületi főrabbi végez, a hitközség testületileg képviselteti magát az elnökség által. A templommal szomszédos *Andrássy*-ház megvételeért az előjáróság elismerést és köszönetet szavazott az elnöknek s a vételt és a szükséges átalakítási terveket, az új baromfi-vágóhid építését a szeptember hó 4-ikén tartandó közgyűlés elé terjesztik.

Ünnepség a Tompa-szobornál. A múlt vasárnap délelőtt 11 órakor tartották a kurinczi gazdasági tanfolyamot végzett tanítók a Tompa-szobor előtt koszorúzással egybekötött ünnepségüket. A hazafias aktuson jelen volt *Lukács* Géza alispán, *Pogány* István kir. tanfelügyelő, *Bihary* István kir. segédtanfelügyelő, *Fekete* Pál gazd. iskolai igazgató, megjelent még a véletlenül városunkban időző *Neterda*

közoktatási miniszteri osztálytanácsos is. A jelen volt tanítók — amennyire neveiket meg tudhattuk — a következők: *Szócska* Dezső Sárosremete (Ungmege), *Szócska* Kornél Kovácsrét (Máramarosmege), *Csintalan* Aladár Szokolya (Hontmege), *Frimmel* Róbert Szepsi (Abaujtornamege), *Poesubay* Sámuel Oláhpatlak (Gömörmege), *Simándi* Pál Kalsa (Abaujtornamege), *Szilvay* Ferencz Buzinka (Abaujtornamege), *Gábor* István Csécs (Abaujtornamege), *Arvay* Sándor Simony (Barsmege) stb. Az ünnepség a himnusz éneklésével kezdődött, ezután *Frimmel* Róbert tüzes szaválata következett, *Arvay* Sándor rövid beszéd kíséretében letette a koszorút a szobor talapzatára, végül a szózatot énekeltek. *Lukács* Géza alispán üdvözölte a hazafias érzésű tanítókat, *Neterda* osztálytanácsos pedig bemutattatta őket egyenként. Ekkorra meglehetősen sok néző gyűlt össze a szobor körül s lassanként elszéledtek.

Nyustya új kath. lelkészét: *Szokolovszky* Benczét aug. 19-én vezette be javadalmába *Széman* Endre prépost, átadván neki az egyházi épületek és javadalmak kezelését. Az ünnepi beiktatás — mint értesülünk — szeptember 8-ika táján lesz. A volt nyustyai lelkész: *Liptay* Arnold címzetes kanonok múlt hónapban lett nyugdíjazva.

Eljegyzés. *Schiller* Dénes a rimaszombatpoltári vasutvonal itteni építésvezető főmérnöke múlt héten jegyezte el *Schlieszer* Terézt Zomborban.

Staudinger Margitot Budapestről e héten eljegyezte *Cseh* János dr., *Cseh* István kir. táblai bíró öcsese.

Kolbay Sárika hangversenye. Jeleztük lapunk múlt számában, hogy *Kolbay* Sándor kir. törvényszéki elnök két fényes tehetségű fiatal leánya: *Sárika* és *Ildike* Szliácsfürdő gyógytermében f. hó 12-ikén milyen lelkes, meleg ováció központjai voltak az általuk rendezett rendkívül fényes sikerű jótékonycélu hangverseny alkalmából. A „Zólyomvármegyei Hirlap”, a Besztercebányán megjelenő „Figyelő” nagy elragadtatással emlékezik meg a hangversenyéről, de legszebben referál a fényes koncertről, melynek sikerén mi is őszintén örvendünk, a tekintélyes „Besztercebányai Hirlap”, mely ekként ír:

akad meg a tekintetünk. Míg az atléta termetű galambösz aggastyán sétatömbben egyre csak a földet bámulja, mint az érett buzakalász, addig a mellette haladó barázdás arcú méltóságos asszony magasrattartott fővel, de mindig nyitott szájjal szemlélteti a felhők járását, elmerengve a régmúltak kedves emlékein.

Ugy tapasztaltam, rendesen kellemes vagy kellemetlen impressiók befolyásolják az embert, hogy mit irjon és mit ne irjon meg egy rövid földi levél szűk keretében.

A sok haszontalan írka firka után végre még abban állapodtam meg: hogy üzenni?!... mégsem üzenek senkinek!... mivel manapság hiába üzengetne maga *Kossuth* Lajos is, ... mert most? ... még az ő üzenetére sem igen hallgatna senki!?!...

De azért ha üzenne?!... biz én meghallgatnám!... Csakhogy erre a felbuzdulásomra azt mondja a fentebb idézett nóta: hogy akkor ... „de én már nem leszek!”

Igenis leszek!... mert hát vagyok!... lenni akarok ... és leszek is, amíg csak élek ... egy olyan hithű és igaz magyar lutheránus, aki Istenbevetett erős hittel szentül hiszem és vallom: hogy a magyarok Istene, kinek „bűneink miatt dult harag keblében” ... ha ő benne bizunk, ... ha mindenben az ő kijelentett törvényei szerint élünk és cselekszünk, ... hogyha krisztusi igaz szeretettel karoljuk át egymást, ... s nem haszonlesésből, hanem a köz javán dolgozunk és valamennyien arra törekszünk, „hogy a hármaz bércz és négy folyam között csak egy érzélem legyen!?” ... Oh!... akkor az a még ma sujtoló kéz hoz ránk vig esztendőt is! ... mert „megbűnhődte már e nép, a multat s jövődőt!”

S ebben a keresztyéni és hazafiai erős hittemben még jobban megerősített engem az elmúlt vasárnap Iglófürdően *Gönczy* Gáspár eperjesi ref. missiói lelkész urnak eszmékben gazdag hazafias irányu alkalmi szent beszéde, ki a szoltáriró következő szavairól prédikált: „Tekint-

„Ha hangjegyekkel, kottajelekkel lehetne referálnom annak a hangversenynek lefolyásáról, amelyet tegnap, kedden *Kolbay* Ildike és *Salamon* Margit közreműködésével *Kolbay* Sári adott Szliácsfürdőn, éhes, kíváncsi fortéval kellene elkezdenem és éhes, követelő fortisszimóval kellene félbeszakítanom a megemlékezést. Az jellemzi talán a leginkább *Kolbay* Sári és *Ildike* teljes, lelkesült sikerét és az jellemzi talán a leginkább azt, hogy ezen a hangversenyen Művészet áll szemközt a hallgatósággal, hogy a megjelentek egytől-egyik kielégítetlenül, jólakatlanul hagyták el a hangverseny termet. Erdekes, örvendetes, hogy *Kolbay* Sári és *Ildike* hangversenyén tanujelét adta *Zólyomvármegye* — és kétségtelenül a felvidék — közönsége, hogy érti, kedveli, megbecsüli a művészetet, hogy tudja, mennyire mohó, téktelen olyankor, amikor tisztulárról, felfrissülésről, művészetéről van szó, érdekesebb, örvendetesebb azonban, hogy a megszokott álmos, szürke szieszta helyett mosolygónak találja az almát, csengőnek a baraczkot, szólónak a szőlőt és másnak, mint ehetőnek a többit: — és ujjazást, ismétlést kíván *Kolbay* Sáriától és *Ildikétől*. Mi, akik a hangversenyt meghallgattuk, ezentul ha felkeressük Szliácsfürdőt, *Chopin* nőies, törékeny dalaival találkozunk és meghalljuk őket, amint elbeszélgetnek a falombokkal szerelemről, boldogtalanságról, mi, akik a hangversenyt meghallgattuk, észrevesszük a legelső sziklatetón *Grieg* arcát, amint kipirosodik, kiacélosodik az örülettől és dalol, dalol a tengernek, szóval, mi, akik a hangversenyt meghallgattuk, hálával köszöntjük *Kolbay* Sári és *Ildikét* ...

A hangversenyt *Kolbay* Sári nyitotta meg *Liszt*-rapszódiaikkal. Erő, báj, színérzék, ötletesség, forma, reguláció a legértékesebb harmóniában tölti ki *Kolbay* Sári zongorajátékát, egyéniségét. A technikája éles, tiszta finom. A fel fogása, aláfestése, művészet, amely megnyilvánult *Liszt*nél és megnyilvánult a továbbiaknál: *Chopin*nál, *Grieg*nél. A zongorakiséretet is *Kolbay* Sári látta el *Kolbay* Ildike chansonjainál. E számok mellett *Kolbay* Ildikét érte a taps, virág, anyi, amennyit csak olyankor ad a közönség, amikor tehetséggel — ujjal, naggyal — ismerkedik meg. Megbecsülhetetlen kincs, érték *Kolbay* Ildike hanganyaga. Ez alkalommal lépett föl

setek fel a hegyekre, ahonnan jó nektek minden segítség!”

Igen! ... és mi, akik nem divatból, sem hivalkodásból, hanem a mindennapi terhes munkában elkoptatott testi és szellemi erőnk visszanyerése, romlott idegeink megacézolása és egészségünk helyreállítása végett járunk a paradicsomi természetes szép kis fürdőhelyre évről-évre üdülni, nyaralni, a szoltáriró szavai szerint mindennap szent áhitattal tekintünk a magas hegyekre fel, mert megvagyunk győződve, hogy onnan felülről jó nekünk minden segítségünk!

Hisszük és valljuk, hogy itt a magas hegyek fenyves oldalain és égbenyuló magas hegyormain, a száztéle apró kis mohában, az illatos hegyi füvekben, szagos gyantát lehellő fáiban, a futva rohanó hegyi patakok és források üdítő, tiszta vizében és balsamos hegyi levegőjében él az isteni gyógyerő, amelyekben az Isten mindenhatóságában bizó és hívő halandó mindenike megtalálja a maga gyógyhatású orvosságát és egészségesen térhet vissza szerető övéihez.

Oh! ... jertek ide szeretett magyar véreim mindannyian és tekintsetek fel velünk együtt a magas hegyekre, melynek egymást támogató szálas fenyő ágai és az összetartozandóságnak érzetében a vonzódás természetes törvényei szerint egymáshoz szilárdan tapadt óriás sziklatömbjei, mind arra tanítanak bennünket, hogy miképen lehetünk erősek és hatalmasok, daczolva minden viharral és veszedelemmel szemben!?! ... Hogy a sujtoló égből átokként szakadó, hosszú esőzések után a völgyekbe és a termékeny síkságokra pusztitva és rombolva rohanó szennyes vizár piszkos iszapja csakhamar megtermékenyíti az elpusztított vidékeket s a pusztulás siralom völgyében átok helyett áldás! ... új élet és virulás fakad! ...

És most? ... „leteszem a lantot! ... nyugodjék ... S tőlem ne várjon több senki dall!” ...

Isten velünk a boldog viszontlátásig! ...

Törköly József.

minden színben képviselve van s a keleti színhátás pompásan érvényesül a karcsu nőalakokat körülölelő bajadéröveken. Szóval amit a modern divathölgyek mindenfelé produkálnak, az enyhén szólva, tulmegy a jó izlés és a neveltségesség határára.

De különösen magára vonta itt a figyelmünket egy javakorbéli vereshaju „*Rúth*” hiu özvegy, aki daczára annak, hogy már két férjet küldött a más világra, mégis a szívárvány hét eleven színében tündöklő divatos öltözködéssel igyekszik itt egy olyan harmadik férjet horgászni, aki két elhalt boldogtalan férje felett érzett keserű bánatát képes lenne mielőbb megédesíteni. Erre azonban alig hiszem, hogy akadjon jó gyomru magyar, hacsak valami buta ángliusz nem? ...

A másik szemügyrevett kabinetalak, egy fekete nyírott haju, pózna hosszú, karcsu, idegesen eleven francia leány, akit cipőinek kitört sarkai, a rendes járás helyett minduntalan csámpás és idétlen szökdécselésre kényszerítenek, aki naphosszat mindig más-más helyre, ide oda czihelődve ugrálgat, mint az élénk réti szöcske. No! de aztán ezen a szelesen csapongó idegen pillangón mosolyog is jóízűn mindenki.

A putzos divat dolgában azonban a legérdekesebb alak Iglófürdő szende „*Eszmeraldája*” ... ki a mesterkélttség és a természetellenességnek egy olyan különleges leánytípusa, aki még 33 éves kora daczára is 16 éves fiatal „*Backfisch*”-t óhajt játszani választékosan divatos öltözködéseivel, szarvasagancs-szerűen ágbogas vastag einlágokra csavargatott-tekergetett csodálatos hajfrizurájával, jobbra balra szemérem naivsággal pislákoló szemforgatásaival, tipogve lépkedő tojástánczot lejtő ringó járásával és bánatos felsőhajtásával szeretné magára vonni a kaczerkódó fiatalemberek figyelmét, ami sehogy sem sikerül neki, mivel kecsével nem tudja mágnesként magához vonzani a töle oldalgó bolygókat.

Olykor-olykor még egy szép öreg páron

először hangverseny-teremben Kolbay Idike és máris boszorkányos a hirtelen énekesek, szonettek közt. Ősszel iratkozik be a zeneakadémiába. A chanssonjait — *Baba-dal* Offenbachtól, *Vilanelle* Del'acquától, *Pfiline áriája* Thomastól — többel kellett megtoldania. Kuplékat adott elő hatással, gráciával. A zeneszámok közt Salamon Margit Császár Imre egy-két költeményét szavalta el. Intelligens, rátermett szavaló Salamon Erzsébet. Császár Imrének — aki az előadáson megjelent — elfátyolosodott a szeme, mikor a csengő, átmelegített szavakat végighallgatta.

A hangverseny rendezője *Sztrakoniczky* Kálmán zólyomi főszolgabíró volt. A jövedelmet — horribilis összeg — jótékony célra fordítják. Talpalatnyi hely sem maradt a hangverseny-teremben üresen.

Megjutalmazott tanító. A „Pesti Hírlap” milleniumi alapjövendelméből minden év Szent István napján megszokott jutalmazni tanítókat, kik a magyar nyelv sikeres tanításával nemzetiségi vidékeken érdemeket szereztek. Ez idén is volt háromszáz pályázó, de csak 15 kapott egyenként 60 korona jutalmat. Vármegegyénekből *Lipták* Endre rimakokovai tanító kapott jutalmat, melyet meg is érdemelt.

Javadalom adományozás. Jankovich Béla vallás- és közoktatásügyi miniszter a vallásalap kegyurasága alatt álló várgedei plebánia-javadalmat *Fejér* Miklós ragályi plebánosnak adományozta. Az új lelkész néhány év előtt városunkban működött mint káplán.

Halálozások. A régi tisztos nemesszívű asszonyok egyik rokonszenves alakja: özv. *Malinák* Edéné szül. Kovács Mária hunyt el f. hó 17-én városunkban 83 éves korában. *Lokcsánszky* Endréné szül. Malinák Mariska édes anyját gyászolja az elhunytban, kit veje, unokája s a rokonok és nagyszámú ismerősek őszinte kegyeletes részvéte mellett temettek el f. hó 19-én. A ravatal felett *Baráth* Károly ev. lelkész mondott megható beszédet, méltatva az elhunyt tisztos matrona női erényeit.

Jellinek Bertalan helybeli tekintélyes fakeskedőt mély gyász érte, amennyiben édes anyja *Jellinek* Ignáczné, egy jótékonyágáról ismert tisztos matróna Privigyén múlt héten 96 éves korában elhunyt.

Özv. *Lukovits* Istvánné szül. Csernotta Olga f. hó 22-én városunkban 68 éves korában rövid betegség után elhunyt. Temetése ma, vasárnap délután 5 órakor lesz. Három gyermeke s rokonsága gyászolja.

Kosiner Sándor joghallgató, egy kiváló tehetségű és nagytudású fiatal ember — ki főgimnáziumunknak jeles növendéke volt — hunyt el folyó hó 22-én városunkban hosszas betegség után 23 éves korában. Rokonszenves, kellemes modoru és éleseszű fiatal ember volt, ki nemesak tanulmányában volt mindig az első között, de különösen a sakkjátékban adta jelét éles elméjének. Díjakat nyert és sakkproblemáit országos szaklapok közölték. Mintegy három év előtt megbetegedett s most pénteken délután 5 óra tájban a jobb sorsra méltó fiatal ember földi szenvedései véget értek. Szülein kívül két testvére és rokonsága gyászolja az elhunytat. Temetése, ma vasárnap délelőtt lesz.

Főpásztori körlevél. Megjelent *Balázs* Lajos rozsnyói püspök VIII. számú főpásztori körlevele, a melynek latin részében szentírási könyvekre vonatkozó kérdéseket tárgyal, valamint szertartási ügyekben intézkedik. Magyar részében pedig sürgeti az elemi iskolai tanterv és utasítások betartását, továbbá jelenti, hogy a budapesti tud. egyetem hittudományi karán ezentul nem 4, hanem 5 évig tartó tanfolyam lesz, hogy a mélyrehatóbb tudományos követelményeknek megfelelőhessenek. Jelzi, hogy a miniszterium 2 könyv használatát az iskolákban tiltotta. Közli az orsz. kath. tanítók segélyalapjának közgyűlési idejét (aug. 28) s az orsz. közokt. tanács javaslatát az analfabéták oktatása tárgyában. Új kath. autonómiai képviselő megválasztását jelenti a tornai főesperességben. Anyakönyvi adatok keresését hirdeti, könyvet ajánl és az iskolai végbizonyítványokról intézkedik. Ezenkívül pályázatot hirdet Divény és Ragály plebániákra aug. 31-ig és a következő személyi változásokat közli: *Liptay* Arnold cz. kanonok és nyustyai plebános nyugalomba megy, helyét *Szokolovszky* Benedek divényi plebános tölti be. *Fejér* Miklós Ragályból—Várgedére

ment plebánosnak. Plebános helyettesek lettek: *Tihanyi* Lajos Divényben, *Kiss* István Ragályban, *Sulyok* Kálmán Várgedén. A gácsi kerületben iskolafelügyelőül *Kristófcsák* János nevezetett ki. *Petrovszky* Béla Gölniczbányáról—Korompára küldetett káplánnak.

Szakszerű vizsgálat. A kulturmérnökség felügyelője *Rozsnyay* tanácsos folyó hó 22-ikén városunk vezetőségének meghívására városunkba érkezett s a vízáradás felett szemlét tartott, hogy szakvéleményt adjon arról és annak jövőben való megakadályozásáról. A teendő intézkedésekről dr. *Kovács* László polgármesterrel együtt tárgyalt a kulturfőmérnök, ki este Miskolcra — hazautazott.

Helyszíni szemle. A Rimaszombat—poltári vasutvonal Méhi pusztá melletti szakaszán a hidbeomlás színhelyén f. hó 23-án reggel volt a munkásbiztosító pénztári balesetvizsgálat s ugyanekkor tartott a vizsgálóbíró is hivatalos helyszíni szemlét, melyre a vasutépítési vezetőség és műszaki szakértő is meg volt hívva.

Csáky Albin gróf emlékezete. Az Athenaeum irodalmi részvénytársaság nyomtatásában egy csinosan kiállított füzet jelent meg. A kisednevelők országos egyesületének közgyűlésén Budapesten, *Lőrinczy* György nyitrai megyei kir. tanfelügyelő által elmondott gyönyörű szép emlékbeszéd van a füzetben. A kisedővási törvény megalkotójának, a nemes Csáky Albin grófnak emlékét, nagy egyéniségét és hatalmas kulturális működését méltatja a szép beszéd, mely méltán megérdemli a figyelmes elolvasást.

Szándékos bűncselekmény. Gerliczén folyó hó 17-én *Csuh* János ottani lakos és *Dráb* Márton volt községi bíró összeszóval koztak s előbbi a volt bírót fejszével úgy fejbe vágta, hogy az nyomban összeesett s a koponya és agysérülés következtében harmadnapra meghalt. Folyó hó 22-én volt a törvényszéki boncolás, melyet *Dessierffy* járásbíró és *Lehoczky* Márton alügyész jelenlétében dr. *Zehery* István kir. törvényszéki orvos és dr. *Linberger* Albert nagyrőcei városi orvos végezte.

Kevés kegyelet. A múlt heti árvíz megmutatta, hogy az új vasúti töltés nem jól épült s a hid leszakadása a Csik-tó fölött veszedelembé sodorta azokat, akik a hidat mentették. A veszedelem több munkás életét vitte áldozatul. Ezeknek holttesteit azon az éjjelen nem találták meg. Idáig rendben van a dolog, mert éjjel, emelkedő árvízben, csónakok nélkül nem lehet holttestek után kutatni s maga a vezénylő mérnök is alig tudott kimenekülni a veszedelemből. De másnap olyan lanyhán folyt a keresés, hogy csak estefelé találtak rá ott kíváncsiságú gyermekek az egyik hullára; azt viccelődés közt kihúzták, partra tették és ott hevert a sötétség beálltaig. A többit csak másnap, harmadnap találták meg. A ki életét áldozza munkaadójáért, az több kegyeletet érdemel; az olyan, mint a katona, a ki a csatatéren halva maradt!

A veres-kereszt használata. A genfi konvenczió értelmében f. évi szeptember hó 27-től kezdve — mint a miskolci kereskedelmi és Iparkamara közli — tilos a fehér alapon nyugvó öt egyenlő vörös koczkából álló vörös-kereszt jelképét vagy az ezzel összetéveszthető jelképet, továbbá a Vörös-Kereszt vagy Genfi-Kereszt elnevezést kereskedelmi czélből gyári vagy kereskedelmi jegyeken, védjegyeken, ipari cikkekben, árukon, üzleti helyiségen, czimtáblán, czimkéken, üzleti nyomtatványokon, zászló vagy czégben avagy bármi más czélből kereskedőknek, iparosoknak vagy másoknak használni. A jogszabály használatát pénzbüntetés éri. Akik a veres-keresztet eddig védjegyként belajstromoztatták, azok felvilágosítás végett forduljanak a miskolci kereskedelmi és iparkamarához.

Halálos elgázolás. Méhiben folyó hó 20-án búcsú volt s a búcsúról hazatérő szekerek gyorsabb tempóban haladtak az uton. Tornalján keresztülhaladva *Virághelyi* Gyulát egy kocsis elgázolta úgy, hogy a szerencsétlen mindjárt meghalt. Boncolása f. hó 23-án ment végbe.

Ipartestületi mulatság. A putnoki általános ipartestület ma, 24-én a fürdő összes helyiségeiben diszkuglizással, tombolával és tűzijátékkal egybekötött zártkörű táncvigalmat rendez, melynek jövedelmét az ipartestületi ház kijavítására fordítják.

Gondnoksági ülés. Az állami polgári leányiskola gondnoksága múlt szombaton (folyó hó 16-án) dr. *Löcherer* Tamás elnöklésével ülést tartott, melyen hosszas betegsége után megjelent *Kárpáty* Sándorné igazgató is, ki hivatalát helyettesítő: *Fábry* Zoltánnétól már átvette s kit felgyógyulása alkalmából a gondnokság elnöke szívélyesen és meleg szavakkal üdvözölt. Több miniszteri és kir. tanfelügyelőségi átirat és folyó ügy tárgyalatott s *Kárpáty* Sándor gondnoksági jegyző felolvasta a múlt ülésről felvett valóban nagy gonddal és kiváló tudással megszerkesztett jegyzőkönyvet, melyért a gondnokság elismerést és köszönetet szavazott neki. Általános tetszést keltett a hosszas és sikereiben gazdag tanügyi működés után nyugalomba vonult *Feketéné-Otte* Hedvig köszönő levele, melyben a nyugdíjazása alkalmából kifejezett jókívánságokért és elismerés nyilvánításért a gondnokságnak hálás köszönetet mond. A személyi változások: *Gálfalvyné* és *Halassy* Valéria távozása, *Jakovetz* Ilonka és *Misik* Róza kinevezése — tudomásul vétettek. A számvizsgáló bizottság jelentését az 1912—13. tanévre vonatkozólag *Juraskó* Jakab ismertette s az 1913—1914. évi költségelőirányzatot megállapította a gondnokság.

Városok visszafejlődése czímmel a múlt számunkban a fővárosi lapok nyomán — csaknem szószertint — megírtuk, hogy vármegegyénekből Jolsva és Nagyrőce kérelmezték a nagyközséggé való visszatejesztést a belügyminisztertől. A jolsvai polgármester most azt írja nekünk, hogy erről Jolsván sem hivatalosan, sem magánaton nem tud senki semmit és hogy ez a hír rosszakaratu szülemény, melyet — mint valótlant — czáfoljunk meg. Tartozunk az igazsághoz hiven értésére adni a polgármester urnak, hogy mi minden kommentár nélkül közöltük ezen — nyilván a belügyminiszteriumból — hirt s örvendünk, ha az téves információ alul, de minket semmi rosszakarat nem vezetett!

Új vasöntő részvénytársaság. A gömörmegegyei Kuntapolczán lévő Sárkány-féle vasöntőgyár részvénytársasággá alakult át. Az új társaságnak Sárkány J. Károly örökösei és Társai csetneki Concordia vasöntő részvénytársaság a czime, alaptőkéje 720000 korona, igazgatóságának tagjai pedig a következők: *Sztehlo* Kornél, *Sárkány* Kálmán, *Sárkány* Károly, *Sárkány* Miksa, *Sárkány* Sándor és *Tirscher* Szilárd.

Véletlen lövés. Domaházán f. hó 20-án Elek Bertalan ottani gazda vadászfegyverét tisztogatta olyan gondatlanul, hogy a fegyver elsült s a löveg a szerencsétlen ember alhasztájába furódott és hátul kijött. Súlyos sérülésével még aznap beszállították a megyei kórházba.

Nyári mulatság Lévárt-fürdőn. Folyó hó 16-án, daczára a rossz időjárásnak, Lévárt-fürdőn a nyári mulatságot nagy érdeklődés mellett megtartották s azon megjelent dr. *Vlassics* Gyula a közigazgatási bíróság elnöke családjával, továbbá ott volt: *Szent-Ivány* József családjával, ifj. *Hevessy* László főszolgabíró, dr. *Gaál* Gusztáv, *Gedeon* László, dr. *Koritsánszky* Márton, *Gocsó* Emilné, *Gocsó* Erzsike, *Soldos* Elemér és Árpád, *Klimó* János, *Spanyol* József és számos vidéki előkelőség. A mulatság tombolával és tűzijátékkal délután 4 órakor kezdődött és másnap reggelig tartott. Felülfizettek: *Fekete* Nándor, 3, *Soldos* Elemér, *Soldos* Árpád, 5—5, *Szent-Ivány* József 15, *Klimó* János, *Batta* Samu, *Spanyol* József 5—5 és *Gedeon* László 3 koronát. Hálás köszönetet mond a rendezőség a felülfizetésért, mely összeg a kápolna-alap javára fordítottatik.

Üzleti záróratörvény. Az üzleti záróratról szóló törvény augusztus 7-én életbe lépett. A miskolci kereskedelmi és iparkamara figyelmezteti az érdekelteket, hogy az említett törvény rendelkezései egyelőre csak Budapest székesfővárosban, Újpesten, Rákospalotán, Kispesten, Pestszentlőrinczen nyernek alkalmazást. A vidékre nézve csak annyiban van jelentősége a törvénynek, hogy megengedi, mikép a törvényhatósági és rend. tan. városok, vármegegyék szabályrendeleteket alkothatnak a nyílt árusítási üzletek zárórájáról. Amennyiben ily szabályrendeletek fognának alkotni, az érdekeltség erről annak idején kellő időben értesíteni fog.

Kórházunk haladása. Az orvosképzés előmozdítása érdekében létesített újabb miniszteri rendelkezés értelmében az orvosjelöltek a szigorlatok letétele után kötelesek egy évi kórházi gyakorlatot folytatni a miniszterium által kijelölt kórházak valamelyikében, s az ott nyert bizonyítványok felmutatása után kapják meg az oklevelet. A vallás- és közoktatási miniszter a belügyminiszterrel egyetértőleg három évenként szokta kijelölni a nagyobb, jól felszerelt s megfelelő betegállománnyal bíró kórházakat, melyekben a kötelező egy évi kórházi gyakorlatot a jelöltek elvégezhetik. Most dr. Löcherer Tamás közkórházi igazgató-főorvos előterjesztésére a két miniszterium július hó 31-ikén kiadott rendeletével a rimaszombati megyei közkórház 40—40 ágygyal ellátott sebészeti és belgyógyászati osztálylyal felvette a fentjelzett kórházak sorába s megengedte, hogy ezen osztályokon az 1913—1914. években egy-egy gyakorlónak vételessék fel kötelező kórházi gyakorlatra.

Nyugdíjintézeti gyűlés. A helybeli ipartestület nyugdíjintézményének választmánya ma, vasárnap délelőtt 11 órakor a városháza tanácstermében ülést tart, melynek sok nagyfontosságú tárgya van s éppen ezért kívánatos volna a választmány tagjainak minél nagyobb számban való megjelenése.

Bánrévei vásár. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter megengedte, miszerint Bánréve községben a f. évi szeptember hó 6-ra eső országos kirakó és állatvásár ez évben kivételesen szeptember hó 5-én tartassék meg.

Jótekonyság. Boczkó Dánielné urnó f. hó 22-ikén gazdag uzsonnával vendégelte meg nyomorék gyermekeinket. E szép cselekedetért hálás köszönetet mond az Elnökség.

Adomány. Lengyel Erzsike urhölgy sirkoszoru megváltás czímen 20 koronát juttatott a Rimaszombat és vidéke jótekonny növegyelet céljaira, ez uton is hálás köszönetet mond érte az egyesület nevében Eperjessy József pénztárnok.

Polgári fiu- és leányiskola Poprádon a Magas-Tátra alján. Orvosilag ajánlott hely. Évi tandíj 40 korona. Német családoknál olesó és kifogástalan ellátás kapható. — Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál: HORN JÓZSEF igazgató. 7—*

Szemgyógyintézet van Miskolczon.

Beszterczebányai Fiuinternátus Beszterczebányán. Nevelőintézet bentlakó és bejáró felsőkereskedelmi, polgári iskolai és gimnáziumi tanulók számára. **Allandó tanári és orvosi felügyelet. Gondos nevelés, kitünő ellátás.** — Prospektust az internátus igazgatósága ingyen és bérmentve küld.

Katonai gyakorlat lefuvása. Az idei őszi nagygyakorlatot az áradások miatt f. hó 20-án lefujták s a losonczy 16. ágyusezred folyó hó 20—22-én városunkon keresztül a lögyakorlatokról hazatért állomáshelyére. Ugyancsak folyó hó 21-én hazaérkeztek városunkba a gyakorlatra bevonult tartalékos tisztek is.

Megmérgezte magát. Balogon Nagy Lajos, egy fiatal, alig 20 éves ember, állítólag a felett való elkeseredésében, hogy felesége hűtlenné vált, f. hó 18-án két csomag gyufát vízbe áztatott és megitta. Rendkívül súlyos állapotban szállították aznap délután a közkórházba, hol gyomormosást alkalmaztak s ez talán megmenti a féltékeny ember életét.

Egy kis felügyeletet kérünk. A mi szép városkertünkben különösen ünnep- és vasárnapon szép számban szokott összejönni az üdülni, sétálgatni és szórakozni szerető közönség. Sajnos, ezek közé igen sokszor vagyul a felügyelet nélküli gyermekesereg, rakoncátlan siheder és cselédleány is, kik aztán fékevesztett duhajkodást, tornászatot és hintálódzást produkálnak az utakon, de különösen a fedett táncz helyiségben. A pihenésre elhelyezett padokat rakásra hordják, azokat egymásra dobálják, felhasználják hintázásra, törnek, zuznak, rongálnak mindent ami kezük ügyébe akad. Az a butorzat a városé, tehát közvagyon, jó lenne, ha néha-néha egy rendőrszem a városkertben is megfordulna s a rendetlenkedőket megfelelő módon kioktatná és megfenyitné, ha már az erre hivatott szülők vagy gondozók ezt otthon tenni elmulasztják!

Az árviz. Lapunk mult számában megemlékeztünk a borzasztó áradásról, mely a rimamenti községekben, s városunkban és vidékén óriási károkat, nagy pusztítást okozott. A Rima mellett levő kertek tönkre mentek, a kár nagy, de legjobban sujtotta az áradás a rimaszombat-poltári új vasutvonal építési vállalatát, mert az egész vonalon a töltés több helyen megrongálódott, a műtárgyak több helyen megsérültek s a Méhespuszta melletti hid tönkre ment. A vonal átadása legalább hat-nyolcz heti haladékot szenved az elemi csapás következtében, s az anyagi kár meghaladja a negyedmillió koronát. Megemlékeztünk a péntek éjjeli nagy veszedelméről, mely idő alatt Lukács Géza alispán, dr. Kovács László polgármester, Török csendőrszázadossal s Fábry Zoltán rendőrkapitánnyal együtt egész éjjel akcióban volt. A leszakadt vasuti hidnál a mentést emberfeletti munkával és ritka elszántsággal végezte Galambos József helybeli buzgó és bátor tűzoltó, ki saját élete veszélyeztetésével a vízben másfél óra hosszát élethalál közt lebegett, Kurin József munkást, két vasutépítési munkás segítségével kimentette. A kavicsos waggonok lezuhanásakor megsérült s a kórházban csak néhány óra hosszát élt Kolossa Istvánt, ki bélrepedés és belső elvérzés következtében halt meg, vasárnap 17-én délután a bíróság képviselőinek jelenlétében megejtett törvényszéki boncolás után óriási néptömeg nagy részvéte mellett temették el a kórház halottas házából. A temetésen a vasutépítési vállalat vezetőségének képviselői, továbbá a munkások nagy számban jelentek meg, a cigányzenekar gyászindulója mellett kísérték utolsó útjára a derék munkafelügyelőt, kinek tragikus halála őszinte részvétet kelt, mert mint halljuk, egyike volt a vállalat leghasznavehetőbb embe-reinek. Vasárnap meghalt tüdőlobban a vízből kifogott Kurin József is, s aznap és másnap megtalálták a beszakadt hídtól mintegy 100 méternyire a vízbefut Bilág Mihály, Vinárcsik Pál és Dsumrát László hulláját, s f. hó 19-én kedden a negyedik vízbefut munkás: Kurta Mihály holttestét is partra vetette a vízáradat. Mind a hat hullát felboncoltatta a bíróság, mely megindította a nyomozó eljárást arra nézve, nem terhel-e valakit mulasztás vagy gondatlanság. Az árviz áldozatainak temetése nagy részvét mellett ment végbe. A nagy mennyiségű víz lassan elvonult, s f. hó 20-án már csak a beomlott hid mellett volt nagyobb víz. A vasutvonalat f. hó 21-ikén bejárta Korányi műszaki főtanácsos, Schiffer Miksa, Schiffer Hugó vállalkozókkal s Schiller Dénes főmérnökkel, s személyesen meggyőződtek a víz által okozott romboló kárról. A Sajó is kiöntött az áradás következtében s Vigtelke és Gombaszög között óriási károkat okozott. A bánréve-dobsinai vonalon a pályatest megrongálása tolytán csak átszállással lehetett közlekedni 2—3 napig.

CSARNOK.

Sic itur ad astra!

— Irta: CROATUS. — 25

— Alászolgája, nagyságos ur! egy percze kegyeskedjék meghallgatni, szóló könyörgő hangon a jövevény. Borzos alak volt, kopott ruhában. Arczán valami disharmonia volt jelen állapotával. Tán egy viharos multa emlékeztet ez a vonás rajta, amaz bizonyos intelligenciát árul el, ez a sötét szenvedélyek halvány barázdája. De mindezek már elismultak, fölvaltá őket az alázatosság, a meghunyászkodás.

— Hej barátom, a frányába is! nekem most nagyobb dolgom van ennél. A serum elixirantis-treptococcum 13! Jöjjön holnap! ezzel a tanár ur elakart száguldani.

— De az Isten mindenható szerelmére, tanár ur, könyörüljön rajtam! esengett az idegen, ki az elixirantis-treptococcum fontosságát sehogy sem bírta belátni, egyszersmind robusztus szenvedélyvel megragadva a professor ur kabátjászárnyát. Ez csodálkozva fordult meg, azután mélyen az arczába nézett az idegennek. Mintha régi emlékek villannának meg agyában, mintha keresné egy rég elfelejtett, de jól ismert alak képét. Az idegen segített neki:

— Nemecka László vagyok.

— Micsoda?! hangzott egyszerre Titusz és Árpád ajkáról.

— Ó, nagyságos, kegyes uraim, könyörüljenek rajtam. Ah! önök nem tudják milyen sivár a sorsa a börtönéből kiszabadult rabnak. A megbélyegzett bűnösnek. Aki a társadalomtól kitzasztva bolyong, akitől mindenki fél, mint a tüztől. Ó, jó uraim, én rettenetes bűnt követtem el, nem kapok én azért soha bocsánatot. Nem az amiért hét évet ültem, de hogy! Hanem az az én rettenetes vétkem, hogy tehetség voltam, hogy nagyra, sokra vihettem volna és én elhanyagoltam magamat. A börtön, az jó hely a bűnbánatra. A sátán czimborájából alázatos, megtört lelket csinált. Nincs az én bűnömre semmi föloldozás. Nem is akarok én már semmit. Lemondok mindenről, amire a természet nekem jogot adott, de amivel én undokul visszaéltem. Csak sivár, földi életemet akarom valahogy még eltengetni, azután ugysis jön a rettenetes, az igazi bűnhődés. Ha nagyuraim, akik ellen bár oly nagy hálátlanságot követtem el, de akiket mindenki közt legnemesebbszívűeknek ismernek, valami alkalmazást tudnának adni, egy kitzasztott lélek háláját, hűségét, boldogságát váltanák meg!

— No! ugyan Laczi, szó se legyen köztünk ilyenekről. Látom, hogy te is megjavultál, a multat rég elfeledtük s látod nekem ép szükségem lesz egy intelligens emberre új találmányom terjesztésénél. Elég lesz 120 pengő, mi?

— Ó, a szentséges Isten áldja meg nagyuramat . . .

— Ugyan ne izélj, szervusztok, holnap folytatjuk, addig Árpád gondoskodik rólad. De most megyek, futok, rohanok az elixirantis-treptococcus miatt. Hej! serum elixirantis-treptococcum 13!

* * *

Itt a járvány! Az epidemia!

Minden embert megkap valami szörnyű rettegés. A verejték kiüt a homlokokon. félnék mind a titkos erőttől. A teremtés koronája reszket egy mikroszkopikus állattól. A rokon fut a rokontól, barát a barát elől, mindenki fél embertársától, mint a tüztől. Hiába! Az epidemia terjed kétségbeejtő konzekvenciával, az ember remegve várja vállain a piros küteget, az anya eldobja kebléről a csecsemőt, ha a hátán meglátja a vörös foltokat és fut, rohan, menekül. A járvány pedig mind nagyobb és nagyobb tért követel, már alig van a faluban ember, a ki egészséges. A járásorvos minden erejét megfeszítve küzd. De hiába! Mintha ilyenkor az ember ereje összetörpülne, megroppanna a természet daemoni erői alatt. A pap, az ősz plébános is titáni munkát végez. Ő nem az epidemiát orvosolja. A lelkeket, hogy készen legyenek a halálra. Hogy tőrjék békésen az Ur látogatását, hogy ne átkozódjanak, a mikor rájuk szakad a vész, hanem keresztényi alázatossággal készítsék magukat elő a másvilágra.

Mind a kettőnek kevés a hatása. A parányi bakterium megtalálja útját mindenütt, a legszorgosabb orvosi gondosság kárbavész. Ugy látszik a bacillusok alaposan nekidurálták magukat a háborúnak. S az ember ép akkor, a mikor ezekkel a titkos, ismeretlen erővel áll szemben, a botor ember nem hogy leborulna az Ur előtt, nem, ő fölemeli daczos fejét és átkozódik. Eszt elveszti, önző vadállattá lesz és ordít föl az égbe.

Nehéz egy tél volt az Zánkába. Bakonyi Bertalan úgy fáradott, lelkesített, buzdított, vigasztalt, mint egy angyal. Jóságos kezével letörülte a vörhenyes beteg lázban égő homlokát, szép szavaival vigasztalgatta; lefestette a másvilági élet szép képét előtte. Bizzál fiam és imádkozzál!

És ha a faluban az átok volt is a legszokottabb beszédmód e télen, mégis látszott, hogy lopózik be a mennyei béke abba a házba, a hová az ősz pap belépett. Elhallgatott ott az átok és fölhangzott az áldás. De gyöngye az ember. S mikor az Ur szolgálja tovább távolmaradt a háztól, ismét fölhangzott az átok. A káromló, az egetverő! Mikor az ember látta lázban fetregő gyermekét, asszonyát és látta a kúteg első szimptomáit, önönmagát, amikor valakin megkezdődött a keserves torokfájás, a vörheny előjele, akkor elfelejtett mindent és átkozódott. De a pap sem tágitott. A hol fölhangzott az átok, ott termett ő és lecsendesíté. Lassan-lassan halkabb lett a káromlás és föl-

váltá azt valami keresztényi rezignáció. És ekkor szakadt Zánkára az igazi csapás: az ősz plébános megkapta a vörhenyt. A nagy epidemia második hetében történt ez. Olyan lett a falu, mint a pásztoravesztett nyáj. A csak imént elhalkult Istenkáromlás megújult nagyobb arányokban, mint valaha. A szerencsétlen nép teljesen demoralizálódott. Nem lehet az az Isten jó, aki leghivebb szolgáját elveszti. Nem bírták belátni, hogy akit az Úr szeret, azt leginkább próbálja.

Mikor a plébános ur belesett a vörhenybe, akkor kezdett csak a dolgról alaposan gondolkodni. Eddig a lelkek szünetnélküli, éjjel-nappali vigasztalása a helyzet mérlegelésétől minden idejét elvette. Most azután, amikor ideje jutott a gondolkodásra, egyszerre homlokához csapott. Hogy ez eddig nem tudott észébe jutni. Micsoda hiba ez! Hogy az az örökös elfoglaltság — mert valóban titáni erő kell ahhoz egy héten át virrasztva, sohasem pihenve küzdeni a sáttánnal — nem engedte a mentő gondolatot észébe jutni. Hát mire való az ő Titusz barátja, a híres professzor, akinek különben is szakmája a skarlát, ha nem arra, hogy a falut megmentse.

Igy történt azután, hogy Dr. Potorán Titusz egyetemi tanár ur, az új János-kórház belgyógyászati osztályának főorvosa, másnapra azután, hogy az előbb leírtam jelenet lejátszódott, sürgőnyt kapott Zánkáról:

„Egész falu egy hét óta vörhenyben. Nagy veszély. Magam is beleestem. Jöj, segíts. Bakonyi.”

Ember még akkora öröm-, hála- és nem tudom én milyen érzelmeket nem érzett, mint amilyennel e távirat olvasása után Titusz barátja nyakába borult. Hiszen most fogja ő életének legszebb cselekedetét véghez vinni, szak társai és az egész emberiség tiszteletét kivívni, egy falut megmenteni, de mi ez mind ahhoz képest, hogy barátja és önmaga lelkiatyját, aki iránt annyi hálával tartozik, vissza fogja az életnek adni.

* * *

Ugyanaznap éjjel állított be a kocsit a Bakonyi-házba, amely a két híres embert hozta, Árpádot meg Tituszt. A falu mintha kihalt volna, mintha valami szörnyű átok nehezednék rája, olyan volt csillagtalan, viharfelhős egével, a süvöltő széllel és a hóviharral. Másnapra azután kiderült az ég. A nap melegen, tyájasan bocsátotta le sugarait, a hó csillogott. S a természet nyugalmát semmi sem zavarta. Tudta mindenki, hogy a tanár ur megérkezett. Nagy remény töltötte el mindenki szívét. Hátha megmenekülünk?

Titusz keményen munkának látott. Az első ember, akit meggyógyított a plébános volt. Titusz maga végezte az oltást telve gyöngédséggel, szeretettel, hálával. Éjjel 1 órakor kapta meg a súlyosan beteg az injekciót, másnap reggel lázmentes volt és alig lehetett ágyban tartani, este már a faluban járkált a nagy gyógyítás eredményét nézni. A tanár ur alapos ember volt. A járásorvossal még éjjel tanácskozott, bevatta a kezelést titkaiba és másnap kora reggel megindult a munka. Pihenés nélkül folyt az oltások. Oltószert volt elég, Titusz gondoskodott róla. Olyan volt az, mikor a két orvos izzadva szaladt egyik háztól a másikig, mikor az injekciók száma egyre szaporodott s az impozáns eredmény már itt-ott mutatkozni kezdett, mintha az ember, a haladás, a tökéletesedés szelleme vivná véres harcát a lélektelen természet őserőivel. És az öntudatlan hatalmon az öntudatos erő aratott győzelmet.

Az ember győzött!

Csoda történt!

A falu, amely még pár nappal ezelőtt a kétségbeesés, a sivár reménytelenség, a halál birodalma volt, most ujja születve állott egy új élet előtt. Rövid pár nap alatt meggyógyult az egész falu lakossága. Volt azután ünneplés! A szegény kimerült tanár alig jutott lélekzethez titáni munkája után, máris megkezdődött a rettenetes hálálkodás. Diszes bankettet rendeztek a professzor ur tiszteletére. Tervbe vették, hogy a tanár ur áldásos tettét a község háza falába illesztett márványtáblán örökítik meg. A banketten sok köszöntő elhangzott, vége-hossza nem volt a tanár ur magasztalásának, aki végre maga is föllállott:

Tisztelt hölgyeim és uraim!

Lelkemet valami természetes büszkeség tölti el, — bevallom — amikor elgondolom, hogy egy egész falu lakosságát mentém meg. Hosszu hét esztendeig tartó munkásságom első gyümölcse ez. S legnagyobb büszkeségem, hogy legjobb jótévőmet és lelkiatyámat, az önök között is tiszteletnek örvendő plébánosunkat megmentettem. Ne hálálkodjanak nekem, hiszen mi quittek vagyunk! Én visszaadtam önöket az életnek — nem hiszem, hogy egy is volna közöttük, akinek nem adtam volna injekciót — s önök pedig objektumot, remek teret nyújtottak nekem új szerem kipróbálására, hálám lerovására és carriérem betetőzésére. Mert mondhatom, hogy eddig ez volt a legnagyobb tettem. Egy falut, egy társadalmat megmenteni.

Mink tehát ne hálálkodjunk egymásnak tisztelt társaság, hanem adjunk közösen hálát annak, aki nélkül minden törekvésünk hiábavaló s aki most is bőven árasztotta ránk életosztó kegyelmét: az istennek!

Mindenki megilletődve hallgatott. Az ősz plébános fölkelt és meghatottságtól remegő hangon imát rebegett.

Nyílt-tér.

E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Kosiner Vilmos és neje szül **Susitzky**

Janka úgy a saját mint gyermekeik **Dezső** és **Imre** és az összes rokon ág nevében szomorodott szívvél jelentik, hogy a legjobb gyermek, testvér és rokon

Kosiner Sándor

joghallgató

élete tavaszán 23 éves korában folyó hó 22-én hosszú szenvedés után elhunyt.

A megboldogult hült tetemei folyó hó 24-én vasárnap délelőtt 10¹/₂ órakor fognak a rimaszombati izraelita sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Áldás és béke poraira!

Rimaszombat, 1913. augusztus hó 22-én.

Minden külön értesítés helyett!

Szerkesztői üzenet.

Id. F. O. Kívánsága értelmében járunk el s egyáltalán nem foglalkozunk többet az ügygyel.

Sz. I. Korlát. Köszönettel vettük, de a mostani számban már nem jöhetett, mert el voltunk látva régebbi kéziratokkal.

K. I. Miskolcz. A kéziratot köszönjük, legközelebb rákerül a sor.

Utcai szoba

külön bejárattal, kényelmesen berendezve, uri ember részére, **szept. hó elsejére kiadó**

Rimatamásfalva, Fő-ut 6. sz.

Nádszékfonást

gyorsan és jutányosan készít bárminő mennyiségben a legkittűnőbb anyag :: hozzáadása mellett ::

Özv. Hollósy Józsefné

RIMASZOMBAT
Losonczy-utca 13. szám.

PÁRTOS MANÓ

amerikai fogászati műterme
RIMASZOMBAT, „GÖMÖR“-SZÁLLODA.
Telefon-szám: 40. Telefon-szám: 40.

Rimaszombat, 1913. augusztus hó.

T. Czim.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönséget értesíteni, hogy RIMASZOMBATBAN a

„GÖMÖR“-SZÁLLODÁBAN BERENDEZETT fogászati műtermemben

egy hónap előtt megkezdett gyakorlatomat állandósítottam és egyelőre a „Gömör“-szállodában folytatom.

Fognműtermem úgy Budapesten, mint Rimaszombatban már 12 év óta a legjobb hírnévnek örvend és a legjobb körökben ismert.

Működésemet a foghuzás és fogtömésen kívül főleg különleges munkákra terjeszkedik ki, u. m.: **fogak és gyökerekre, arany- és platina koronák készítése, szájpadlás nélküli hidmunkák** ugyancsak **arany, platina és porcelánból**, a melyek **nem vehetők ki a szájból**, továbbá **porcellán, arany- és platina tömések**

Mindezen felsorolt munkákat a legmesszebbmenő jótállás mellett készítem.

Kiváló tisztelettel:

PÁRTOS MANÓ

(Zimmermann philadelphiai egyetemi tanár volt assisztense.)

Hirdetmény.

426. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezenel közlirre teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszéknek 1913. évi 3906. számú végzése következtében dr. Csák Géza ügyvéd által képviselt, a „Rimaszécsi Takarékpénztár“ javára 400 korona s járulékai erejéig 1913. évi május hó 30 án foganatosított kielégítési végrehajtás utján felülfoglalt és 8600 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: vető-garnitúra teljes felszereléssel nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a feledi kir. járásbíróóság 1913. évi V. 264. számú végzése folytán 400 korona tőkekövetelés, ennek 1913. évi febr. hó 28-ik napjától járó 6% os kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 128 koronában bírólilag már megállapított költségek erejéig, Hangonyon, alpereseknél leendő megtartására **1913. évi augusztus hó 27-ik napjának délelőtti 11 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. § a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Feleden, 1913. évi aug. hó 4. napján.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Hirdetéseket

mérsékelt áron

e lap részére

elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.

Elsőrendű, kitünő minőségű
gép-falitegla

bármely mennyiségben
jutányos áron kapható

a **RAKOTTYAY-féle gőztéglagyárban**
LOSONCZON.

Árverési hirdetményi kivonat.

536. szám. — A feledi kir. Járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Rimaszombati Takarékpénztár és csatlakozó társai végrehajthatóknak, Dulovics Emma elleni 3100 kor. stb. jár. iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi LX. t. czikk 144. és az 1909. évi XLI. törvényezikk 21. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Csiz községben fekvő és a csizi 58. számú tjkvben foglalt 1. sor 8/d. hrsz. s a Dulovics Emma nevében álló ház, udvar s kertből álló ingatlan 3206 kor. becs, illetve kikiáltási árban,

a csizi 409. sztjkvben A + 1. 11/a/2/3. hrsz. alatt foglalt s a Dulovics Emma nevében álló cströs kertre 2 korona becs, illetve kikiáltási árban elrendeltetik s annak megtartására határnapul **1913. szept. hó 11. napjának** délelőtti 10 óráját a helyszínére, Csiz községbe, a község házához tüzte ki, mely árverésen a fent körülírt ingatlanok közül a házbér alá eső ingatlanok a kikiáltási ár felénél és az egyéb ingatlanok a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adatnak el.

Árverelni szándékozók tartoznak az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10%-át vagyis 320 korona 60 fillért és 20 fillért készpénzben vagy az 1881. évi LX. törvényezikk 42. §-ában jelzett és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt Igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. évi LX. törvényezikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Feledi kir. Járásbíróság mint telekkönyvi hatóság 1913. évi május hó 13 ik napján.

Smál, s. k. kir. járásbíró.

Megnyilt a gőzfürdő!

A helybeli gőzfürdőnél eszközölt kazáncseré és egyéb átalakítási munkálatok teljesen befejeződtek és

e hó 17-étől kezdődőleg

az naponta reggeli 6 órától esti 6 óráig a t. közönség használatára
:: készen áll. ::

A helybeli gőzfürdő **vendéglői helyiségébe** egy ügyes, megbízható
:: ::

üzletvezető

kerestetik **szeptember 1-ére.** Bővebb értesítéssel szolgál a tulajdonos:
:: ::

VARGA LAJOS.

Női- és gyermek felöltők.

Szőrme
ujdonságok.

Remek szabásu divatos
K O S T U M E O K

nagy választékban állandóan raktáron
vannak és mérték szerint is rendelhetők a

FISCHER BERTA

DIVATTERMÉBEN :- RIMASZOMBAT.

Divatos
gyászkalapok.

Női- és gyermek kalapok.

3-4

A közeledő őszi- és téli idényre

Rimaszombat és vidéke nagyérdemű közönségének becses tudomására hozom, hogy a szokottnál nagyobb választék áll a legujabb és a legjobb minőségű

bel- és külföldi szövetekből

raktáramon, a miért is felkérem nagyrabecsült megrendelőimet, hogy szükségleteiket — saját érdekükben is — minél előbb rendeljék meg. — Kiváló tisztelettel:

Józsa A. uri szabó Rimaszombat,
Deák Ferencz-utca 17. sz.

1-3

Pályázati hirdetmény.

2675. sz. — Az üresedésben levő **ratkói körorvosi állásra** pályázatot hirdetek. A körorvos javadalmazása az 1908. évi XXXVIII. t. cz. értelmében 1600 korona törzsfizetés, **négy-szer** ismétlődő 200 koronás ötödéves korpótlék, 700 korona utiátalány, megfelelő természetbeni ujonnan épült lakás, 1000 korona helyi pótlék, a trachomások kezeléseért évi 400 korona tiszteltéj, Ratkó nagyközségtől a halottkémlés teljesítéseért 16 m³ tűzifa házhoz szállítva, mit azonban a nagyközség kívánatra pénzzel megvált. Továbbá a rimaszombati kerületi munkásbiztosító pénztártól szerződésileg biztosítható 1320 korona járandóság.

Összes járandósága tehát 5220 (ötezerkétszázhusz) korona, azonkívül természetbeni lakás és a fajjárandóság.

A közegészségügyi kör székhelye Ratkó nagyközség, mely egyszersmind járási székhely is.

Felhívom a pályázni óhajtokat, hogy az 1908. évi XXXVIII. t. cz. 7. §-ában előírt képesítésüket igazoló okmányaikkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám folyó évi október hó 15-ig annál is inkább adják be, mert elkesztett beérkezett pályázatokat figyelembe nem veszek.

Az állás helyettesítés útján azonnal elfoglalható s a helyettes az összes illetmények azonnali élvezetébe léphet s megválasztatását biztosíthatja.

A választás megejtésére határidőt a pályázati határidő elteltével fogok kitűzni.

Kelt Ratkón, 1913. évi augusztus hó 4-ik napján.

Madarassy, főszolgabíró.

Hirdetmény.

507., 612. szám. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. czikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszéknek 1913. évi Sp. II. 32/2. 675. sz. végzése következtében dr. Ráróssy Gyula és dr. Krausz Gyula ügyvédek által képviselt a Gömörmegyei Nép- és Iparbank, továbbá Jakab és Hegedüs cég javára 46000, 8600 kor. s jár. erejéig 1913. évi január hó 24-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 6959 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: ócska vasak, gyalupad, fűrés, fűró, szecskavágó, makicsörklő, kádak, faedények, szekerek, butorok, viasz, benzin, sertésól, félszer, viaszállványok stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a feledi kir. járásbíróság 1913. évi V. 59/3. számú végzése folytán 46000, 8600 korona tőkekövetelés, ennek 1913. évi jan. hó 1-ső napjától járó 8% kamatai, 1/3% váltódi- és eddig összesen 2290 koronában bíróság már megállapított költségek erejéig Meleghegyen a helyszínén leendő megtartására **1913. évi augusztus hó 30-ik napjának** d. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Feleden, 1913. aug. hó 8-án.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Tanulóul

egy 13—14 éves fiu — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud, **nyomdásztanulóul**; továbbá egy másik 13—14 éves fiu — ki írni és olvasni tud — **könyvkötő-tanulóul** felfogadtatik **id. Rábely Miklós és Fia** rimaszombati könyvnyomdájába és könyvkötészetébe. :::::